

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2011
6. volební období

67

USNESENÍ
výboru pro obranu a bezpečnost
z 13. schůze 25. května 2011

k návrhu poslanců Petra Tluchoře, Petra Gazdika, Kateřiny Klasnové, Marka Bendy a dalších na vydání zákona o účastnících protikomunistického odboje a účastnících odporu proti komunismu a o změně zákona č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o protikomunistickém odboji) /sněmovní tisk 204/

Po odůvodnění poslance Mgr. Václava Horáčka, zpravodajské zprávě poslance Mgr. Jana Vidíma a po rozpravě

výbor pro obranu a bezpečnost

- I. **doporučuje** Poslanecké sněmovně PČR **s c h v á l i t** návrh poslanců Petra Tluchoře, Petra Gazdika, Kateřiny Klasnové, Marka Bendy a dalších na vydání zákona o účastnících protikomunistického odboje a účastnících odporu proti komunismu a o změně zákona č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o protikomunistickém odboji) /sněmovní tisk 204/ ve znění komplexního pozměňovacího návrhu:*

Komplexní pozměňovací návrh k návrhu poslanců Petra Tluchoře, Petra Gazdika, Kateřiny Klasnové, Marka Bendy a dalších na vydání zákona o účastnících protikomunistického odboje a účastnících odporu proti komunismu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o protikomunistickém odboji) /sněmovní tisk 204 /

Navrhuje se zákon přijmout v níže uvedeném znění:

Z Á K O N

ze dne 2011

o účastnících odboje a odporu proti komunismu

PREAMBULE

Parlament České republiky,

jsa veden vůlí vyjádřit úctu a vděčnost ženám a mužům, kteří v období komunistické totalitní moci s nasazením vlastních životů, osobní svobody i majetku aktivně bránili hodnoty svobody a demokracie,

jsa odhodlán trvale připomínat ideály vlastenectví, cti, statečnosti a sebeobětování dalším generacím,

vyslovuje hlubokou lítost nad nevinnými oběťmi teroru komunistického režimu a vycházejí ze zásad, které vtělil do zákona o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu,

se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Č Á S T P R V N Í

ÚČASTNÍCI ODBOJE A ODPORU PROTI KOMUNISMU

§ 1

Předmět zákona

Tento zákon vymezuje odboj a odpor proti komunismu, stanoví podmínky pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, upravuje rehabilitace a dále stanoví některé úkoly Ministerstva obrany (dále jen „ministerstvo“).

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) dobou nesvobody úsek československých dějin od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989,
- b) odbojem a odporem proti komunismu účast na akcích směřovaných proti komunistickému režimu v Československu projevená ať již jednotlivě či ve skupině na základě politického, náboženského či mravního demokratického přesvědčení nebo vědomá a veřejná vyjádření takového odporu, na území státu i v zahraničí, a to i ve spojení s cizí demokratickou mocností, některou z forem uvedených v § 3 s cílem odstranit, výrazně oslabit či narušit anebo jinak poškodit komunistickou totalitní moc v Československu a obnovit svobodu a demokracii,
- c) občanem osoba, která měla v době nesvobody státní občanství Československé socialistické republiky nebo jejích právních předchůdců (dále jen „československé státní občanství“), a dále i osoba, která byla československého státního občanství rozhodnutím státních orgánů v době nesvobody zbavena.

§ 3

Formy odboje a odporu proti komunismu

(1) Formou odboje a odporu proti komunismu se rozumí ozbrojený nebo jiný srovnatelný boj vedený proti komunistickému režimu v Československu, provádění sabotáží, spolupráce se zahraniční zpravodajskou službou demokratického státu, převaděčství nebo překračování státních hranic za účelem účasti v odboji a odporu proti komunismu (agenti-chodci). Za formu odboje a odporu proti komunismu se rovněž považují s tím srovnatelné jiné statečné činy nebo statečné veřejné postoje na podporu ozbrojených akcí směřovaných proti komunistickému režimu v Československu.

(2) Formou odboje a odporu proti komunismu se dále rozumí soustavná či dlouhodobá anebo jinak významná činnost spočívající v

- a) autorství petic nebo obdobných materiálů nebo veřejných vyjádření zaměřených přímo či nepřímo na obnovu svobody, demokracie nebo na oslabení komunistického režimu nebo zabezpečování jejich tisku nebo rozšiřování,
- b) organizaci veřejných vystoupení proti komunistickému režimu, vyvíjení politické, publicistické nebo jiné prokazatelně protikomunistické činnosti zaměřené přímo nebo nepřímo na obnovu svobody, demokracie nebo na oslabení komunistického režimu, nebo
- c) vyvíjení politické, publicistické nebo jiné prokazatelně protikomunistické činnosti v zahraničí zaměřené přímo nebo nepřímo na obnovu svobody, demokracie nebo na oslabení komunistického režimu.

(3) Formou odboje a odporu proti komunismu se rozumí též aktivní působení v organizaci nebo skupině, jejíž členové bojovali proti komunistickému režimu způsoby uvedenými v tomto ustanovení.

(4) Formou odboje a odporu proti komunismu se rozumí též takové veřejné politické a společenské postoje zastávané aktivně a z vlastní vůle, které bránily nástupu a udržení komunistické totalitní moci, pokud byl za ně jejich nositel uvězněn, internován nebo jinak omezen na osobní svobodě anebo nuceně vystěhován z místa svého bydliště anebo jinak obdobně závažně postižen.

(5) Za odboj a odpor proti komunismu se považuje též činnost významem srovnatelná s formami odboje a odporu proti komunismu uvedenými v předchozích odstavcích vykonávaná před dobou nesvobody, pokud jejím cílem bylo zabránit nastolení komunistického režimu a zachování svobody a demokracie v Československu, pokud tohoto cíle nebylo možno dosáhnout jinak, a byla spojena s obdobným rizikem.

§ 4

Překážky přiznání postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu

(1) Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se nepovažuje občan, který v době nesvobody

- a) byl příslušníkem nebo zaměstnancem bezpečnostních složek¹⁾, s výjimkou základní nebo náhradní vojenské činné služby,
- b) byl evidován v materiálech bezpečnostních složek jako jejich spolupracovník nebo tajný spolupracovník anebo byl členem Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, pomocníkem Pohraniční stráže nebo informátorem zpravodajského aparátu Komunistické strany Československa anebo jinak obdobně spolupracoval s bezpečnostními složkami nebo Komunistickou stranou Československa,
- c) byl členem Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska,
- d) byl příslušníkem Lidových milicí,
- e) byl po 21. srpnu 1968 individuálním členem Svazu československo-sovětského přátelství, s výjimkou těch, kteří své členství ve Svazu československo-sovětského přátelství krátce po 21. srpnu 1968 ukončili,
- f) byl členem akčního výboru Národní fronty po 25. únoru 1948, prověřkových komisí po 25. únoru 1948 nebo prověřkových a normalizačních komisí po 21. srpnu 1968,
- g) byl studentem nebo absolventem vysokých škol politických, bezpečnostních a vojenských a školení obdobných směrů ve státech, které byly smluvní stranou Varšavské smlouvy²⁾, anebo vědeckým aspirantem anebo účastníkem kursů delších než 3 měsíce na těchto školách,
- h) byl příslušníkem nebo spolupracovníkem zpravodajské služby cizího státu v době, kdy v tomto státě vládl komunistický nebo komunistickému režimu obdobný režim, nebo
- i) se jinak dobrovolně, vědomě a aktivně významným způsobem podílel na budování, rozvoji a upevňování komunistické totalitní moci v Československu.

(2) K překážce podle odstavce 1 se nepřihlíží, pokud byl občan do složek a organizací zde uvedených vyslán nebo se stal jejich členem za účelem boje proti komunistickému režimu.

(3) Občanu uvedenému v odstavci 1 se přizná postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu, pokud jeho účast na odboji a odporu proti komunismu svou intenzitou, rozsahem nebo délkou zjevně převyšovala jeho účast na budování, rozvoji a upevňování komunistické totalitní moci. Postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu se přizná též občanu uvedenému v odstavci 1, který s nasazením vlastního života vykonal v rámci odboje a odporu proti komunismu mimořádně záslužný čin.

(4) Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se nepovažuje občan, jehož účast na odboji a odporu proti komunismu byla vedena zavrženíhodnou pohnutkou, anebo který se při této činnosti dopustil zavrženíhodného jednání směřujícího k popření hodnot svobody

¹⁾ § 2 písm. c) zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů.

²⁾ Smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci mezi Albánskou lidovou republikou, Bulharskou lidovou republikou, Maďarskou lidovou republikou, Německou demokratickou republikou, Polskou lidovou republikou, Rumunskou lidovou republikou, Svazem sovětských socialistických republik a Československou republikou, sjednaná ve Varšavě dne 14. května 1955 a publikovaná pod č. 45/1955 Sb.

a demokracie či zvláště zavrženíhodného jednání směřujícího k popření individuálních základních lidských práv a tomuto jednání se v rámci akcí směřovaných proti komunistickému režimu v Československu bylo možné vyhnout. Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se dále nepovažuje občan, jehož činy byly vedeny pohnutkou nastolit režim, který by pošlapával hodnoty svobody a demokracie obdobně jako komunistický režim.

§ 5

Postavení válečného veterána

Postavení válečného veterána podle zákona o válečných veteránech se přizná účastníku odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky a uskutečňoval odboj a odpor proti komunismu formou uvedenou v § 3 odst. 1.

§ 6

Osvědčení

(1) Osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vydává ministerstvo na základě žádosti občana. Žádost musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat podklady prokazující splnění podmínek pro vydání tohoto osvědčení, a pokud jím žadatel disponuje, také doklad o československém občanství nebo doklad o jeho odnětí.

(2) Pokud osoba oprávněná podat žádost podle odstavce 1 zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou, může o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu požádat její manžel, rodič, dítě, jiný příbuzný v řadě přímé nebo sourozenec, popřípadě občanské sdružení nebo jiná právnická osoba, jejichž předmětem činnosti je zkoumání historie, archivnictví, výchova, vzdělávání nebo ochrana lidských práv, anebo občanské sdružení sdružující účastníky odboje proti nacismu nebo odboje a odporu proti komunismu nebo bývalé politické vězně. Tato žádost musí kromě náležitostí uvedených v odstavci 1 týkajících se žadatele a osoby, za niž se o vydání osvědčení žádá, obsahovat, pokud žádost podává manžel, rodič, dítě, jiný příbuzný v řadě přímé nebo sourozenec, údaj o vztahu žadatele k osobě, za niž se o vydání osvědčení žádá, a vždy datum a místo úmrtí této osoby.

(3) K žádosti podané podle odstavce 1 nebo 2 si ministerstvo opatří odborné stanovisko Archivu bezpečnostních složek, popřípadě i Ústavu pro studium totalitních režimů a dalších vědeckých institucí. Jsou-li splněny podmínky pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, vydá ministerstvo osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu. Nejsou-li tyto podmínky splněny, ministerstvo vydá rozhodnutí o tom, že toto osvědčení nevydává. Jestliže ten, komu má být podle věty druhé vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, splňuje podmínky podle § 5, bude mu v tomto osvědčení přiznáno také postavení válečného veterána; ten, komu je takto přiznáno postavení válečného veterána, požívá práv náležejících podle zákona o válečných veteránech válečným veteránům, přičemž náležejí-li určitá práva podle zákona o válečných veteránech i manželům nebo druhům válečných veteránů, mají tato práva i manžel nebo druh té osoby, které bylo postavení válečného veterána přiznáno podle tohoto zákona.

(4) Je-li podána žádost podle odstavce 2 poté, co ministerstvo již vydalo osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu na základě jiné žádosti podle odstavce 1 nebo 2 týkající se téže osoby, ministerstvo žadatele vyrozumí o vydání osvědčení jinému žadateli.

(5) Osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě titul, datum a místo narození, údaj o formě nebo formách a popis jednání odboje a odporu proti komunismu a dále otisk razítka, datum a podpis oprávněné úřední osoby; bylo-li přiznáno postavení válečného veterána v souladu s tímto zákonem, obsahuje osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu také tento údaj.

(6) Vyjde-li najevo, že nebyly splněny podmínky pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, ministerstvo vydá rozhodnutí o zrušení tohoto osvědčení.

(7) Žijícímu účastníku odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky, ministerstvo ve lhůtě 30 dnů ode dne vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vyplatí jednorázový peněžitý příspěvek ve výši 100 000 Kč; tento jednorázový peněžitý příspěvek není předmětem daně z příjmů fyzických osob. Zemře-li účastník odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky, po dni vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu nebo pozbude-li po tomto dni státního občanství České republiky, přičemž jednorázový peněžitý příspěvek ještě nebyl v souladu s první větou vyplacen, právo účastníka odboje a odporu proti komunismu na tento jednorázový peněžitý příspěvek zaniká a ten nebude již vyplacen. Osobě, která byla manželem účastníka odboje a odporu proti komunismu, který již zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého, alespoň po část doby, kdy uskutečňoval odboj a odpor proti komunismu, ohledně něhož mu bylo vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, ministerstvo na žádost této osoby vyplatí ve lhůtě 30 dnů ode dne podání její žádosti jednorázový peněžitý příspěvek ve výši 50 000 Kč; tento jednorázový peněžitý příspěvek není předmětem daně z příjmů fyzických osob. Zemře-li osoba podle věty třetí po dni, kdy podala žádost podle věty třetí, přičemž jednorázový peněžitý příspěvek ještě nebyl v souladu s větou třetí vyplacen, její právo na tento jednorázový peněžitý příspěvek zaniká a ten nebude již vyplacen.

(8) Účastník odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky a který pobírá starobní důchod nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění, který je nižší než průměrný starobní důchod, bude, pokud o to požádá orgán sociálního zabezpečení příslušný k výplatě důchodu, pobírat starobní důchod nebo invalidní důchod ve výši, která se rovná průměrnému starobnímu důchodu. Žádost se podává u orgánu sociálního zabezpečení uvedeného ve větě první; jde-li však o poživatele důchodu vypláceného Českou správou sociálního zabezpečení, lze žádost podat nebo sepsat u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa pobytu žadatele. Starobní důchod nebo invalidní důchod ve výši, která se rovná průměrnému starobnímu důchodu, podle věty první náleží od splátky důchodu, který se takto zvyšuje, splatné v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, v němž byla podána žádost podle věty první.

§ 7 Evidence

Ministerstvo vede evidenci osob, kterým bylo vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu; tato evidence obsahuje stejnopis písemného vyhotovení osvědčení podle § 6 odst. 3, popřípadě stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí o zrušení osvědčení. Ministerstvo zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě titul, datum a místo narození osob, kterým bylo vydáno osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu.

§ 8 Pamětní odznak

(1) Spolu s osvědčením účastníka odboje a odporu proti komunismu udělí ministerstvo pamětní odznak; pamětním odznakem je pamětní odznak účastníka odboje a odporu proti komunismu a pamětní odznak pro pozůstalého po účastníkovi odboje a odporu proti komunismu. Pamětní odznak účastníka odboje a odporu proti komunismu se uděluje pouze žijícím účastníkům odboje a odporu proti komunismu. Pamětní odznak pro pozůstalého po účastníkovi odboje a odporu proti komunismu se uděluje příbuznému účastníka odboje a odporu proti komunismu, který podal žádost podle § 6 odst. 2.

(2) Vzor pamětního odznaku účastníka odboje a odporu proti komunismu a vzor pamětního odznaku pro pozůstalého po účastníkovi odboje a odporu proti komunismu, jakož i pravidla jejich nošení stanoví ministerstvo vyhláškou.

(3) Zruší-li ministerstvo osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, je ten, jemuž byl pamětní odznak udělen, popřípadě ten, kdo jej má v držení, povinen vrátit jej ministerstvu.

§ 9 Rehabilitace

Soud na návrh zruší trest uložený za trestný čin, na který se nevztahuje rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, anebo rehabilitace podle § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, prokáže-li se během řízení, že jednání odsouzeného bylo vedeno úmyslem oslabit či narušit anebo jinak poškodit komunistickou totalitní moc v Československu anebo k tomu vytvořit prostředky. Návrh lze podat nejpozději do 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Pro účely tohoto řízení a následného odškodnění se přiměřeně použijí ustanovení § 4 a následující zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci. Náhrada se vyplatí v hotovosti. Toto ustanovení se nevztahuje na trestné činy spáchané z pohnutek nízkých nebo nečestných.

Č Á S T D R U H Á

Změna zákona o správních poplatcích

§ 10

Příloha k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 228/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 553/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 130/2006 Sb., zákona č. 136/2006 Sb., zákona č. 138/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 215/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb., zákona č. 227/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 312/2006 Sb., zákona č. 575/2006 Sb., zákona č. 106/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 374/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 38/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 140/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 296/2008 Sb., zákona č. 297/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 309/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 9/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 141/2009 Sb., zákona č. 197/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 346/2009 Sb., zákona č. 420/2009 Sb., zákona č. 132/2010 Sb., zákona č. 148/2010 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 343/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 30/2011 Sb., zákona č. 105/2011 Sb. a zákona č. 134/2011 Sb., se mění takto:

1. V části I položce 3 v textu Osvobození v bodu 3 se slovo „a“ zrušuje a na konci textu bodu 3 se doplňují slova „ , a k provedení zákona č. ... /2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu“.
2. V části I položce 4 v textu Osvobození v bodu 1 se slovo „a“ zrušuje a na konci textu bodu 1 se doplňují slova „ , a k provedení zákona o účastnících odboje a odporu proti komunismu“.
3. V části I položce 5 v textu Osvobození v bodu 1 se slovo „a“ zrušuje a na konci textu bodu 1 se doplňují slova „ , a k provedení zákona o účastnících odboje a odporu proti komunismu“.

Č Á S T T Ř E T Í

ÚČINNOST

„§ 11

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 17. listopadu 2011.“.

II. p o v ě ř u j e zpravodaje, aby ve spolupráci s návrhovatelem a legislativním odborem provedl potřebné legislativně technické úpravy;

III. p o v ě ř u j e zpravodaje výboru, aby s tímto usnesením seznámil Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR.

*PhDr. Daniel K o r t e , v. r.
ověřovatel
výboru pro obranu a bezpečnost*

*Mgr. Jan V i d í m , v. r.
zpravodaj
výboru pro obranu a bezpečnost*

*Mgr. František B u b l a n , v. r.
předseda
výboru pro obranu a bezpečnost*